

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Клецкової Ольги Михайлівни
«Фізична терапія жінок, хворих на ожиріння та остеоартроз колінних
суглобів I ступеня» на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 22 Охорона здоров'я
за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

У відповідності до п. 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 на кафедрі фізичної терапії та ерготерапії Національного університету фізичного виховання і спорту України 25 жовтня 2023 року Клецковою Ольгою Михайлівною було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Фізична терапія жінок, хворих на ожиріння та остеоартроз колінних суглобів I ступеня» та її обговорення (науковий керівник – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Жарова І.О.).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії було прийнято рішення надати здобувачу Клецковій О.М. позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Надлишкова маса тіла та ожиріння становлять одну з найважливіших проблем для системи надання медичної допомоги. Це складний стан із серйозними соціальними і психологічними вимірами, який вражає практично всі вікові та соціально-економічні групи й загрожує охопленням країн різного соціально-економічного рівня. На думку експертів ВООЗ, у зв'язку із значною поширеністю ожиріння (за даними деяких авторів, близько 1 млрд жителів нашої планети) і пов'язаним з ним підвищеним ризиком виникнення низки захворювань, ожиріння перейшло в глобальну епідемію і створює серйозну загрозу для здоров'я суспільства. Окрім цього, особи, які мають надмірну масу тіла, страждають не тільки від хвороб і обмежень рухливості, а й мають ряд проблем, пов'язаних із дискримінацією та ізоляцією, що існують стосовно них у суспільстві. Соціальна значущість проблеми ожиріння визначається загрозою інвалідності пацієнтів молодого віку

і зменшенням загальної тривалості життя, у зв'язку з частим розвитком важких супутніх захворювань. Зв'язок між ожирінням та остеоартрозом (ОА) колінного суглоба, а особливо роль ожиріння як фактора ризику даної патології, добре вивчений. Тим не менш, обмежені методи лікування ОА роблять профілактику модифікованих факторів ризику, таких як ожиріння, ключовою метою для громадської охорони здоров'я та медичних заходів сьогодні. Такі пацієнти потребують більшої підтримки в оптимізації підбору варіантів консервативного лікування, включаючи стимулювання та полегшення втрати ваги та виконання фізичних вправ. Все вище зазначене свідчить про необхідність розробки, наукового обґрунтування, апробації та вивчення ефективності програми із застосуванням засобів фізичної терапії в відновленні жінок, хворих на ожиріння та остеоартроз колінних суглобів першого ступеня. Викладені положення вказують на актуальність проблеми, що спонукало автора до вибору даної теми дослідження. Представлена до розгляду дисертаційна робота Клецкової О.М. спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 рр. за темою 4.2. «Організаційні та теоретико-методичні основи фізичної реабілітації осіб різних нозологічних, професійних та вікових груп» (номер державної реєстрації: 0116U001609) та на 2021-2025 рр. за темою 4.2 «Відновлення функціональних можливостей, діяльності та участі осіб різних нозологічних, професійних та вікових груп засобами фізичної терапії», номер державної реєстрації 0121U107926. Роль автора полягала в обґрунтуванні та розробці алгоритму та програми реабілітаційного втручання в жінок, хворих на ожиріння та остеоартроз колінних суглобів першого ступеня, керівник теми – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Жарова І.О.

Роль автора, як співвиконавця, полягає в розробці та апробації алгоритму застосування засобів фізичної терапії в відновленні жінок, хворих на ожиріння та остеоартроз колінних суглобів.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що в роботі:

– вперше на підставі аналізу порушень структур та функцій опорно-рухового апарату і ліпідного обміну науково обґрунтовано та апробовано алгоритм застосування заходів фізичної терапії для жінок з ожирінням та остеоартрозом колінних суглобів першого ступеня. Базовий компонент програми спрямований на корекцію маси тіла та профілактику ускладнень, спричинених ожирінням. Диференційний (варіативний) компонент програми

спрямований на корекцію функціональних порушень, що виникають внаслідок гонартрозу у пацієнок з ожирінням;

– вперше запропоновано алгоритм втручання, що заснований на комбінації використання терапевтичних вправ, для покращення стану колінного суглобу та оздоровчого фітнесу, для нормалізації балансу біоімпедансного складу тіла у жінок з ожирінням та остеоартрозом колінних суглобів першого ступеня;

– доповнено дані про функціональний стан опорно-рухового апарату, компонентний склад тіла, ліпідний та вуглеводний профіль у жінок з ожирінням та остеоартрозом колінних суглобів першого ступеня;

– доповнено дані щодо можливостей і впливу дієтичного харчування на перебіг та покращення стану жінок з ожирінням та остеоартрозом колінних суглобів першого ступеня і його вплив на показники складу тіла та стану колінних суглобів;

– розширено теоретичні уявлення про найбільш значущі чинники, які впливають на розвиток остеоартрозу у жінок другого зрілого віку з ожирінням.

Практичне значення полягає в розробці алгоритму обстеження та програми реабілітаційних втручань, з урахуванням функціонального стану м'язів стегна, об'єму активних рухів в колінних суглобах, комплексного аналізу стану тіла та біохімічного аналізу стану крові у жінок другого зрілого віку з ожирінням та гонартрозом першого ступеня. Основні положення дисертаційного дослідження були впроваджені в практичну діяльність відділу радіоіндукованої загальної та ендокринологічної патології Наукового центру радіаційної медицини НАМН України (2023), відділу реабілітації ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України» (2023), а також для вдосконалення навчальних дисциплін, курсів лекцій, практичних та семінарських занять для студентів спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» Національного університету фізичного виховання і спорту України (2023), та в освітній процес студентів спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» СДПУ імені А.С. Макаренка (2023).

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в роботі результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо формування та розвитку фізичної терапії та реабілітації з урахуванням закономірностей реабілітації та виняткових фізіологічних особливостей пацієнта.

Представлений в дисертаційній роботі системний підхід до поставленої проблеми може стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень і результатів досліджень

для впровадження в реабілітаційний процес і науково-дослідну роботу в спеціалізованих закладах реабілітаційного профілю.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені у дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на достатньому фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені у 8 наукових публікаціях: 3 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у періодичному науковому виданні Грузії, проіндексованому в базі даних Scopus (Q4); 3 публікації апробаційного характеру; 1 публікація додатково відображає наукові результати дисертації (патент на корисну модель).

Апробація результатів дисертації. Матеріали дисертаційного дослідження доповідались на міжнародній конференції «Актуальні проблеми спортивної медицини» (Київ, 2018, 2019), IX Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Сучасний рух науки» (Дніпро, 2019), XII Міжнародній конференції молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2019), I Міжнародній науково-практичній конференції «Ерготерапія: нова професія для сучасної системи реабілітації в Україні» (Київ, 2019), міжнародній конференції «Abstarkty a prispevku z medzinarodnej vedeckej» (Тречин, Словаччина, 2021), Міжнародній науково-практичній конференції «Фізичне виховання, спорт та фізична реабілітація: проблеми і перспективи розвитку» (Київ, 2021), а також на науково-методичних

конференціях кафедри фізичної терапії та ерготерапії НУФВСУ (Київ, 2018-2022).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником. Автором самостійно проаналізовано літературні посилання та передовий досвід, вибір проблематики та організації дослідження, аналіз та узагальнення теоретичного матеріалу, визначення мети, об'єкту і предмету дослідження, проведення статистичної обробки отриманих даних, формулювання висновків. Внесок співавторів визначався їхньою частковою участю в організації дослідження, допомогою в обробці матеріалів дослідження та обговоренні результатів. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота Клецкової О.М. на тему: «Фізична терапія жінок, хворих на ожиріння та остеоартроз колінних суглобів I ступеня» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію Клецкової О.М. на тему: «Фізична терапія жінок, хворих на ожиріння та остеоартроз колінних суглобів I ступеня» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання щодо теоретичного обґрунтування та розроблення алгоритму застосування заходів фізичної терапії для жінок, хворих на ожиріння та остеоартроз колінних суглобів першого ступеня.

Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження

ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу Клецьковій Ользі Михайлівні ступеня доктора філософії з галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ утворити спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації Клецькової Ольги Михайлівни з метою присудження їй ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Лазарева Олена Борисівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Кашуба Віталій Олександрович, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри кінезіології та фізкультурно-спортивної реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Андреева Олена Валеріївна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Григус Ігор Михайлович, доктор медичних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту охорони здоров'я Національного університету водного господарства та природокористування;

опонент: Аравіцька Марія Геннадіївна, кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії, реабілітації та морфології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

Олена ЛАЗАРЄВА

Д.фіз.вих., професор

Віталій КАШУБА

Д.фіз.вих., професор

Олена АНДРЕЄВА

Голова засідання

Вікторія ЖУЧЕНКО

Підписи Лазаревої О., Кашуби В., Андреевої О., Жученко В. засвідчую

Жагальник Вікторія Іванівна
06.11.2023

